

CYKL | DOJRZEWANIE W KINIE
GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PODSTAWOWA 7-8
PRZEDMIOT | GODZINA WYCHOWAWCZA

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA

SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Wioletta Mrozek

FILM | „ŻAŁUJĘ!”
„Spijt!”, Holandia 2013, 95 min

reżyseria: Dave Schram
scenariusz: Maria Peters, Dick van den Heuvel, Carry Slee
zdjęcia: Erwin Steen
muzyka: Herman Witkam
montaż: Robin de Jong
obsada: Robin Boissevain, Dorus Witte, Stefan Collier, Charlotte Bakker, Nils Verkooijen, Rick van Elk

Jochem różni się od rówieśników – ma nadwagę, jest spokojny i introwertyczny. Słabiej radzi sobie w sporcie, nie umie wzbudzić zainteresowania, chyba że jako ktoś, z kogo można się pośmiać. Taką rolę wyznacza mu Sanne. Dziewczyna wraz z dwójką kolegów zaczynają dręczyć Jochem, zamieniając jego życie w piekło. Pozostali koledzy z klasy nie przyłączają się do nich, ale też nie bronią chłopca. Powoli jednak głos sprzeciwu zaczyna być słyszalny. David i Vera, koledzy z klasy Jochem, niezbyt asertywnie, ale jednak parę razy stają w jego obronie. Zaprzyjaźniają się z nim i starają się podpowiedzieć mu, jak radzić sobie z tą sytuacją. Widzą, że to, co dotyka Jochem, jest złe, ale woleliby, żeby sam wziął sprawę w swoje ręce. Niestety, Jochem nie umie tego zrobić. Po kolejnym incydencie na przyjęciu integracyjnym w domu wychowawcy, gdy Sanne i jej pomagierzy zmuszają Jochem do wypicia dużej ilości alkoholu, chłopiec – odrzucony przez Verę i Davida – popełnia samobójstwo. Klasa jest wstrząśnięta sytuacją, podobnie jak grono pedagogiczne. Wszyscy zdają sobie sprawę z własnych zaniedbań...

TO ZASZŁO ZA DALEKO

Temat lekcji

To zaszło za daleko.

Czas trwania lekcji

3 × 45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- rozpoznaje intencje wypowiedzi (aprobatę, dezaprobatę, negację, prowokację);
- dostrzeże w wypowiedzi ewentualne przejawy agresji i manipulacji;
- potrafi opisać odczucia, które budzi w nim dzieło;
- rozpoznaje problematykę utworu;
- omawia na podstawie poznanych dzieł literackich i innych tekstów kultury podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne (np. miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara, samotność, sprawiedliwość, poczucie wspólnoty, solidarność, inność);
- dostrzeże i poddaje refleksji uniwersalne wartości humanistyczne;
- uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi.

Powiązanie z podstawą programową

Podczas lekcji uczeń:

- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie (język polski);
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury (język polski);
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania;
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- e-portfolio
- drama
- dyskusja
- praca z klasą, w grupach oraz indywidualna

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- karty pracy.

Przygotowanie do lekcji

Lekcje powinny się odbyć po obejrzeniu filmu „Żałuję!”. Przed zajęciami nauczyciel przygotowuje folder z informacjami o filmie i zdjęciami bohaterów oraz drukuje karty pracy.

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Nauczyciel przypomina uczniom początkowy fragment filmu, którego głównym tematem sceny jest agresja i znęcanie się nad Jochemem. Pyta: Jakie emocje towarzyszyły Wam w oglądaniu tej sceny? Jak się czuliście, patrząc na wydarzenie, gdzie ktoś znęca się nad drugim człowiekiem?

Realizacja tematu

Nauczyciel prosi o wymienienie bohaterów biorących udział w obejrzanej scenie (Sanne, Jochem, Vera, David, Justin, Remco, Youssef, Niels), a następnie wypisuje, w przypadkowej kolejności, nazwy ról, jakie osoby te odgrywały względem siebie: znęcający się, ofiara, obrońca, dołączający się, dopingujący, outsider.

Nauczyciel rozdaje Kartę pracy nr 1. Test pomoże uczniom w ustaleniu, na czym polegały postawy i role bohaterów filmu. Poprawne odpowiedzi: 1B, 2C, 3B, 4A, 5A, 6B.

Prowadzący prosi o zaklasyfikowanie bohaterów filmu do ról wymienionych w ćwiczeniu. Przypomina imiona bohaterów: Sanne, Jochem, Vera, Davida, Justina, Remco, Youssefa i Nielsa.

Przewidywane odpowiedzi

- znęcający się – Sanne
- ofiara – Jochem
- obrońca – Vera, David
- dołączający się – Justin, Remco
- dopingujący – Youssef
- outsider – Niels, David

Nauczyciel dzieli klasę na sześć grup, każda z nich losuje wybraną postać. Zadanie polega na stworzeniu fikcyjnego profilu na Facebooku wylosowanego bohatera. Uczniowie mają wziąć pod uwagę następujące informacje o tych osobach: jak wygląda ich dom lub rodzice, w czym są dobrzy, z kim się przyjaźnią, o czym marzą, jakiej muzyki słuchają, jak się ubierają, czy są popularni w grupie, co myślą o Jochemie lub o sobie, jeśli wylosowaną postacią jest Jochem.

Uczniowie mogą mieć do dyspozycji smartfony z dostępem do internetu. Opracowując profil, mogą wykorzystywać informacje z filmu i komentarze innych bohaterów, a także tworzyć fikcyjne konwersacje i komentarze. Chodzi o to, by profil wyglądał na jak najbardziej wiarygodny.

Po upływie ustalonego czasu przedstawiciele grup prezentują swoich bohaterów, uzasadniając, dlaczego dana osoba odgrywa konkretną rolę.

Nauczyciel rozdaje uczniom tekst piosenki Davida (Karta pracy nr 2) i prosi o przypomnienie sobie innego fragmentu filmu – scenę znęcania się nad Jochemem w czasie imprezy. Pyta, na czym polega kluczowa różnica między sposobami znęcania się w obu przypadkach. Uczniowie dyskutują. Jeśli zajdzie potrzeba, można zasugerować, że odpowiedź znajdą w piosence Davida. Uczniowie powinni wskazać słowa: „To zaszło za daleko”. Należy zauważyć, że scena podczas imprezy jest o wiele bardziej brutalna. Gniew rozrasta się z ogromną siłą. Młodzi nie muszą się kontrolować, bo są na imprezie i nie ma nad nimi nadzoru. Nauczyciel powiedział im wcześniej, że jest ślepy i wielu rzeczy nie widzi. Tutaj też ci, którzy mogliby być obrońcami Jochem, przeżywają własne konflikty i to ich oddala od kolegów.

Dopiero teraz prowadzący podaje temat lekcji: „To zaszło za daleko”.

Nauczyciel pyta, która ze scen przemocy była łatwiejsza do zahamowania, powstrzymania. Uczniowie powinni powiedzieć, że scena na stołówce. Prowadzący zaprasza uczniów do odegrania tej sceny w sposób wierny filmowi. Do inscenizacji zgłaszają się pojedyncze osoby z sześciu wydzielonych grup. Każdy z tych uczniów będzie reprezentować osobę wylosowaną do wcześniejszego zadania, czyli z grupy Jochem zgłasza się odtwórca jego postaci itp.

Podsumowanie tematu

Ostatnim zadaniem uczniów jest ułożenie zdania rozpoczynającego się od słowa „żałuję”, stanowiącego swoisty rachunek sumienia każdej z postaci. W filmie był moment żalu. Żal odczuwa się w sytuacji pogrzebu. Spotkanie żałobne dla Jochem w głównej mierze poprowadził David, ujawniając źródło przyczyn nieszczęścia. On sam powiedział rodzicom Jochem, że żałuje. Uczniowie biorą pod uwagę treść filmu i rozważania z lekcji, by stworzyć pamiątkowe posty na Facebooku. Każdy post ma zacząć się od słowa „żałuję”.

Karta pracy nr 1

1. Kim jest osoba dołączająca się?
 - A. Kimś, kto rozpoczyna znęcanie się.
 - B. Kimś, kto pomaga znęcającemu w dręczeniu kogoś innego.
 - C. Kimś, kto nie przeszkadza w dręczeniu.

2. Niepewne siebie dziecko, które ma niewielu przyjaciół może łatwo stać się:
 - A. znęcającym się.
 - B. outsiderem.
 - C. ofiarą znęcania się.

3. Ktoś, kto celowo i stale robi krzywdę innej osobie jest:
 - A. ofiarą znęcania się.
 - B. znęcającym się.
 - C. obrońcą.

4. Ktoś, kto jest świadkiem znęcania się, ale nie pomaga ofierze, jest:
 - A. outsiderem.
 - B. dołączającym się.
 - C. obrońcą.

5. Kim jest obrońca?
 - A. Osobą, która pomaga ofierze znęcania się, każąc znęcającemu przestać.
 - B. Ofiarą znęcania się i nie podoba mu się to.
 - C. Osobą, która czasami pomaga znęcającym się dręczyć innych.

6. Osoba dopingująca to ktoś, kto:
 - A. dopinguje ofiarę, by przeciwstawiła się swoim prześladowcom.
 - B. nie bierze aktywnego udziału w znęcaniu się, ale zachęca znęcających się np. śmiechem.
 - C. dopinguje outsiderów, żeby jakoś się zaangażowali.

Karta pracy nr 2

PIOSENKA DAVIDA

Nie wiem jak zacząć,
lecz jak nie zacznę,
jestem częścią problemu
powalając, by krzywda stała się bliźniemu.
Gdy krzyk rozpaczy budzi się w człowieku,
niedopuszczalne jest dręczenie ludzi.
Nie mówi się o tym lekko,
Ale to zaszło za daleko.
O wiele za daleko.
Nie wiemy,
co komu siedzi w głowie,
nie wiadomo o czym myśli sobie.
Przestań stale zajmować się sobą,
bądź bardziej świadomy,
pójdź lepszą drogą.
Szczęście nie jest daleko.
Nigdy nie przechodź obojętnie,
Nawet drobnostka może mieć znaczenie.
Czasami wyłączam się,
Ale muszę widzieć innych.
Czasami wyłączam się,
Cudze problemy nie są moimi.
To koniec, nie mam czasu.
Dziwne, że nie czuję bólu
Czasami wyłączam się,
Ale muszę widzieć innych.
Wyłącza się, wyłączam się...